

«РІК, ЯКИЙ НАМ ДАРУЄ ГОСПОДЬ, БУДЕ РОКОМ ЙОГО БЛАГОДАТІ», – владика Богдан у день Нового церковного року

01.09.2023

1 вересня 2023 року в катедральному храмі Покрову Пресвятої Богородиці Преосвященний владика Богдан, Апостольський екзарх для українців візантійського обряду у Німеччині та країнах Скандинавії, звершив Божественну Літургію з нагоди початку церковного Індикту. Рівно ж цього дня парафії Апостольського екзархату згідно декрету владика Богдана переходять на григоріанський календар.

«Сьогодні є гарна подія у всій нашій Церкві – Новий церковний рік, який ми розпочинаємо молитвою, дякуючи Богові за прожитий рік. Ми його прожили не просто як громадяни України, але дякуємо, що Україна вистояла і визволяє крок за кроком свої тимчасово окуповані ворогом території.

Ми дякуємо Богові, що ми пережили цей рік як люди віруючі, як люди Церкви, як ті, що знають, що кожної миті нашого життя Господь є з нами і наше життя освячене Його присутністю, наповнене Його благодаттю, любов'ю і силою», – такими словами архиєрей звернувся на початку своєї проповіді до присутніх у храмі.

Продовжуючи далі, єпископ заторкнув тему перепрошення у стосунках із Богом:

«Рівно ж хочемо сьогодні перепросити Бога за все недобре, що сталося у нашому житті з нашої вини: за змарновані благодаті, за змарнований час, який ми використали не для того, щоб любити і служити», – мовив проповідник.

Повертаючись до теми вдячності, владика Богдан застановився над приготвленими Богом дарами у майбутньому.

«Дякуємо Богові за рік прийдешній, бо ми віримо і є впевнені, що цей рік, який Він нам дарує, буде роком Його благодаті. Адже Він сам сказав: "Ось я з вами по всі дні, аж до кінця віку". А в нинішньому Божому Слові, яке свята Церква дає нам на початок церковного року, ми чуємо як Ісус запевняє словами Священного Писання, звіщаючи рік Господній сприятливий – рік Божої благодаті. Дякуємо за благодаті, які ми отримали як народ, як Церква і як Екзархат у минулому церковному році», – мовив єпископ.

«Той минулий рік ми прожили як Церква Господня. Відбулося багато добрих подій у нашому церковному житті. Хочу особливо подякувати кожному священнослужителю нашого Екзархату, які дарували Богові і нашим вірним свій час, увагу і пастирську любов. Дякую Богові за всіх сестер-монахинь, які трудилися на Божу славу. Дякую всім нашим улюбленим мирянам, які співпрацювали з духовенством і з монашеством на славу Божу, служачи одне одному і потребуючим людям.

**Ми продовжували творити добро,
ми протиставляли агресії, ненависті, злу, смерті
і руїнам, які приніс агресор на нашу землю, віру
і діла любові. Ми співфінансували пункти обігріву,
жертвували на продукти та інші необхідні речі.
Ми були поруч із вдовами і сиротами, ми були
думкою і серцем з Україною.**

І сьогодні ми дякуємо Богові за те, що Він нам дав можливість послужити, засвідчити Його любов, дати приклад живої віри», – сказав єпископ, відзначаючи працю і служіння кожного члена спільноти Апостольського екзархату.

Також архиєрей пригадав проведений у минулому році Собор Апостольського екзархату: «Особливо дякую Богові, що ми могли провести наш Собор, під час якого ми молилися, спілкувалися і спільно дивилися у майбутнє. Ми просили у Бога мудрості розпізнати Його волю для нас усіх. А відтак просили і просимо надалі сили і відваги втілювати у життя ті резолюції, постанови, які ми з натхнення Божого спільно з духовенством і мирянами прийняли», – сказав владика Богдан.

А відтак апостольський екзарх вів мову про перехід на григоріанський календар.

«Цей новий рік сьогодні є особливий, бо ми його починаємо, довершуючи перехід на григоріанський календар. Нарешті всі парафії нашого Екзархату будуть служити рухомі і нерухомі свята за григоріанським календарем. Ця зміна має служити також і нашому духовному життю, щоб ми святкували як єдина християнська Божа родина. А потім вже в дома, за родинним святковим столом чи відпочиваючи, продовжували святкування як діти Божі, які вміють радіти і дякувати Богові за Його дари і ласки», – мовив єпископ.

«Просімо також, щоб ми вміли співпрацювати з Божою благодаттю у прийдешньому році, щоб ми не марнували Його дарів і благодатей, але навпаки, щоб усе, що робитимемо, служило нашому освяченню і більшій славі Божій, і зросту нашого церковного тіла, яким є цей Апостольський екзархат. Нехай Господь благословить нам у цьому новому році, нехай дарує нам новий запал до служіння, до молитви, до діл милосердя. А Пречиста Діва Марія за молитвами святого апостола Андрія Первозванного і покровителя цього катедрального храму нехай тримає нас під своєю опікою і буде нашою провідницею у цьому новому році», – сказав на завершення владика Богдан.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

«Рік, який нам дарує Господь, буде роком Його благодаті», – владика Богдан у день Нового церковного року	1
У Ватикані відбулася зустріч єпископів Синоду УГКЦ із Папою Франциском.....	4
Владика Богдан Дзюрах під час засідань Синоду Єпископів УГКЦ представив ситуацію із українськими біженцями у країнах Західної Європи	7
Війна Росії проти України 24.02.2022 – ? (випуск 37 хроніки війни)	12
У Хмельницькому за участі владика Дмитра Григорак відкрили соціальний центр....	13
В очікуванні вибухів. Чому українці звикають до тривог та що з цим робити.....	15
Храму Успіння Пресвятої Богородиці у Крилосі надано титул Патріаршого прокатедрального собору	20
«Штучний інтелект і мир». Оголошено тему наступного Всесвітнього дня миру.....	22
Християнський табір для дітей у Мюнхені.....	23
«Я був дуже голодний, поки сидів у підвалі. Тепер хочу стати шеф-кухарем»: щоденники українських дітей, які показали в Амстердамі	24
Церква і громадянське суспільство	33
Блаженніший Святослав: Освячення Патріаршого собору ознаменувало завершення процесу повернення осідку Глави УГКЦ до Києва.....	34
«До страждання ми будемо здатні в одному випадку – коли ми любимо», – владика Богдан у день Преображення Господнього.....	36
Розкажи Богу про свої плани.....	39
Помер дисидент Євген Пронюк	41
«Народ, який керується Божим Словом у своєму житті, не заблукає на манівцях історії», – владика Богдан у День Незалежності України.....	42
«Схиляємо голови перед нашими захисниками і дякуємо їм», – владика Богдан у День Незалежності України у Мюнхені	45
Спаси мене, бо я заповідей твоїх шукаю.	47

У ВАТИКАНІ ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ЄПІСКОПІВ СИНОДУ УГКЦ ІЗ ПАПОЮ ФРАНЦИСКОМ

Зранку 6 вересня у Ватикані відбулася приватна аудієнція єпископів Синоду Української Греко-Католицької Церкви із Святішим Отцем Франциском. У відвертій розмові ієрархи УГКЦ висловили біль, страждання та деякі розчарування українського народу.

З ініціативи Папи Франциска зустріч відбулася на годину швидше, *«щоб мати можливість довше поспілкуватися з українськими єпископами»*. За словами Блаженнішого Святослава, Глави і Отця УГКЦ, *«ця зустріч була часом взаємного слухання та нагодою для відвертого і щирого діалогу»*.

Архиєреї УГКЦ попросили Папу Франциска розпочати зустріч спільною молитвою за справедливий мир в Україні та за всіх, *«хто в цю хвилину помирає в нашій країні від руки російського агресора»*. Святіший Отець подякував за ініціативу та спільно з українськими єпископами помолився молитву «Отче наш» за Україну та її багатостраждальний народ.

«У розмові зі Святішим Отцем ми висловили все, що наші вірні в Україні та всьому світі доручили нам йому донести. Наші єпископи промовляли українською, англійською, португальською та італійською мовами», – наголосив Блаженніший Святослав.

Єпископи розповіли, що певні висловлювання і жести «Святого Престолу та Вашої Святості є болючими та важко сприймаються українським народом, який у ці хвилини стікає кров'ю в боротьбі за свою гідність і незалежність».

Непорозуміння, які виникали між Україною та Ватиканом від початку повномасштабної війни, пояснили єпископи, російська пропаганда використовує для оправдання та підтримки вбивчої ідеології «русского міра», тому «вірні нашої Церкви чутливі до кожного слова Вашої Святості як вселенського голосу правди та справедливості».

Визнаючи невідповідність власних слів і порівнянь, звернених до російської молоді, Святіший Отець пояснив:

«Повертаючись із Монголії, під час розмови з журналістами я сказав, що справжнім болем є, коли культурна спадщина якогось народу проходить "дистиляцію" та піддається маніпуляціям з боку певної державної влади, внаслідок чого перетворюється на ідеологію, яка нищить і вбиває. Великою трагедією є те, коли така ідеологія вривається в Церкву і підміняє собою Христове Євангеліє».

Святіший Отець теж визнав, що «окремим болем українського народу є той факт, що ви сумніваєтеся, з ким Папа. Я хочу запевнити вас у моїй солідарності з вами та постійній молитовній близькості. Я є з українським народом».

Як особливий жест і символ близькості до українського народу Папа Франциск приніс ікону Богородиці, яку показав єпископам УГКЦ. *«Цю ікону подарував мені Блаженніший Святослав, коли був молодим єпископом в Аргентині. Перед нею я щодня молюся за Україну».*

Єпископи також подякували Папі Францискові за постійну підтримку України на міжнародному рівні, його гуманітарні акції, особисті зусилля для звільнення полонених, миротворчу місію спеціального папського посланця кардинала Маттео Дзупі тощо.

«Українська молодь була щиро зворушена смиренністю Ваших слів у проханні пробачити, що не вдалося зробити більше для припинення війни в Україні», – звернувся Блаженніший Святослав до Папи Франциска.

Синодальні отці попросили Святішого Отця продовжувати зусилля для звільнення військовополонених, зокрема нагадали про священників-редемптористів – о. Івана Левицького й о. Богдана Галету, – котрі досі перебувають у російському полоні.

На завершення аудієнції від імені єпископів Синоду УГКЦ Блаженніший Святослав подарував Папі деякі особисті речі полонених священників-редемптористів: місійний хрест, молитовник і вервицю.

«Ці речі, Ваша Святосте, свідчать про страждання нашої Церкви разом зі своїм народом серед лихоліття війни, спричиненої російською агресією. Як неоцінений скарб ми передаємо їх у Ваші руки з надією, що незабаром в Україні настане справедливий мир». Глава УГКЦ теж подарував Його Святості ікону Ісуса Христа, врятовану зі спаленого росіянами храму в с. Червоне Запорізької області.

Пригадуємо, що упродовж 3–13 вересня 2023 року у Вічному місті Римі відбувався Синод Єпископів УГКЦ на тему: «Душпастирський супровід постраждалих від війни».

Пресслужба Секретаріату Глави УГКЦ в Римі;
пресслужба Секретаріату Синоду Єпископів УГКЦ

ВЛАДИКА БОГДАН ДЗЮРАХ ПІД ЧАС ЗАСІДАНЬ СИНОДУ ЄПИСКОПІВ УГКЦ ПРЕДСТАВИВ СИТУАЦІЮ ІЗ УКРАЇНСЬКИМИ БІЖЕНЦЯМИ У КРАЇНАХ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

05.09.2023 р.

Владика Богдан Дзюрах, апостольський екзарх для українців візантійського обряду у Німеччині та Скандинавії, під час засідань Синоду Єпископів УГКЦ, що відбувався упродовж 3–13 вересня у Римі (Італія), представив ситуацію із українськими біженцями в Західній Європі та запропонував кілька методів душпастирської опіки задля них.

Під час обговорення Головної теми Синоду Єпископів УГКЦ «Душпастирський супровід постраждалих від війни» одним із доповідачів став владика Богдан Дзюрах. У своїй доповіді він представив синодальним отцям ситуацію, у якій перебувають українські біженці у Західній Європі, їхні потреби й очікування, а також можливу відповідь Церкви.

Актуальний стан біженців у країнах Західної Європи

Насамперед владика Богдан повідомив, що за даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (UNHCR) станом на 15 серпня 2023 року в країнах Центральної і Західної Європи перебуває **5 901 000** зареєстрованих біженців з України. Ще 367 000 знайшли прихисток поза Європою.

Окреслюючи їхній духовно-психологічний стан, промовець виокремив наступні аспекти: поділені та неповні сім'ї, конфесійна приналежність, біль розлуки з близькими, втрата майна, жалоба за загиблими, почуття провини через перебування у безпеці та поза Україною, труднощі з інтеграцією у західні суспільства, брак доступу до душпастирів власної конфесії.

«Вже влітку 2022 року я припускав, що принаймні 30 %, якщо не 50 % будуть залишатися в країнах Західної Європи на довгий час (при цьому поняття "довгий" обумовлюється в першу чергу тривалістю гарячої фази війни). На користь такого твердження наводив три аргументи: трудова міграція, знищення чи втрата помешкань в Україні та великий відсоток неповнолітніх біженців, які відразу інтегруються у шкільну систему тієї чи іншої країни», – мовив доповідач та навів актуальні соціологічні дані, які це підтверджують.

Підсумовуючи актуальний стан біженців у Західній Європі, апостольський екзарх вказав на покликання Церкви щодо них.

**«Ми покликані бути поруч з нашими людьми,
духовно супроводжувати їх там, де вони є,
допомагати їм зберегти віру, жити вірою і так
осягати ціль свого життя – єднання з Богом
тут на землі і у вічності.**

На цьому полягає наше покликання і наше завдання. Так буде виражатися материнське обличчя і материнська природа Церкви – як тієї, котра народжує дітей у Святому Дусі і перебуває разом з ними всюди і завжди: *"Твоя Церква завжди з тобою!"*» – мовив він. А це, у свою чергу, породжує необхідність планування нашої душпастирської опіки над новоприбулими не на коротку перспективу, а довгостроково.

АКТУАЛЬНІ ПОТРЕБИ БІЖЕНЦІВ З УКРАЇНИ

У другій частині доповіді владика Богдан Дзюрах окреслив поточні потреби українських біженців. Серед них на першому місці є екзистенційні,

які виникають відразу після прибуття у чужу країну: дах над головою, оформлення документів на побут, страхування, оформлення дітей до дитячого садочку чи в школу, навчання мови, пошуки власної праці.

Відповідаючи на цей виклик, за словами промовця, парафіяльні осередки ставали кризовими центрами. Сьогодні ж прибулі біженці часто перебувають на стадії стабілізації, як в інтеграційних процесах, так і в духовно-релігійній сфері. Однак, наголошує владика Богдан, нікуди не зникає потреба якісного глибинного соціологічного дослідження.

«Щоб отримати відповідь на це запитання, властиво, слід питатися не самих себе, а самих наших людей, тих, до кого Господь нас посилає і кому ми хочемо послужити. Тут мусимо визнати, що дотепер ще не робилися глибокі дослідження середовища вимушених мігрантів на предмет їхніх духовних запитів і потреб», – зазначає він.

ВІДПОВІДЬ ЦЕРКВИ НА ВИКЛИКИ, ПОРОДЖЕНІ ВІЙНОЮ

Третя частина доповіді була присвячена душпастирській відповіді Церкви на поселеннях на виклики, пов'язані з російською війною проти України.

«Тут хочу пригадати пораду американських фахівців з Вашингтону, куди на початку війни 2014 року їздили кілька наших отців, щоб підготуватися до супроводу осіб, постраждалих від війни. Тоді їм було сказано, що для того, щоб реально допомогти таким людям, їм слід запевнити супровід, підтримку і поміч на трьох рівнях: духовному, психологічному і соціальному; якщо на якомусь з цих напрямків людині не допомогти, вона надалі страждатиме і наслідки можуть бути болючими, а інколи навіть трагічними для неї і її оточення», – розпочав цю частину владика Богдан Дзюрах.

За його словами, це вимагає співпраці Церкви з іншими компетентними і відповідальними інституціями: державою, громадськими організаціями, волонтерами, соціальними і благодійними установами та іншими Церквами і конфесіями.

У соціально-харитативному служінні йдеться про захист прав і свобод українців за кордоном, промоція та плекання української освіти і культури, вивчення мови країни та поміч у поладженні адміністративно-побутових справ. Другою не менш важливою сферою допомоги біженцям є психологічно-терапевтичний супровід. І третя ділянка – це «наша природня царина і наше основне покликання, а отже, і наше найголовніше завдання. Йдеться про душпастирський супровід біженців та емігрантів. Тут найважливішими завданнями, які перелічив владика є:

- Творити спільноту віруючих людей через плекання автентичних стосунків людей з Богом і між собою;
- Інклюзивне душпастирство, уникаючи прозелітизму;
- Парафіяльне душпастирство у євангелізаційному ключі;
- Терапевтичний вимір душпастирства;
- Місійне душпастирство;
- Співпраця з місцевими католицькими і православними спільнотами.

«Сподіваємося, що наші вірні, перебуваючи в країнах нового поселення, не тільки самі знаходять захист і спасіння, але і складуть гарне свідчення віри і громадянських чеснот, якими сьогодні захоплюється увесь цивілізований світ», – висловив на завершення своєї доповіді сподівання апостольський екзарх для українців візантійського обряду у Німеччині та Скандинавії владика Богдан Дзюрах.

**Бачачи твою проти полчищ сатанинських
сміливість, всі чини ангельські з радістю пішли
вслід за тобою на битву за ім'я і славу свого
Владики, взиваючи: «Хто як Бог?»**

(з акафісту до св. Архистратига Михаїла)

Архистратиг Михаїл – скульптура роботи
Анатолія Куща, встановлена 2002 року
в Києві на Майдані Незалежності
на Печерських воротах

ВІЙНА РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

24.02.2022 – ?

(випуск 37 хроніки війни)

Автор: Александер Малаховський

У ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ ЗА УЧАСТИ ВЛАДИКИ ДМИТРА ГРИГОРАКА ВІДКРИЛИ СОЦІАЛЬНИЙ ЦЕНТР

03.08.2023 р.

03 серпня, у Хмельницькому, за участі владика Дмитра Григорака, єпарха Буцацького, урочисто відкрили й освятили приміщення нового соціального центру, який збудував Благодійний фонд «Карітас-Хмельницький УГКЦ». Понад два з половиною роки – і новозбудована будівля повністю готова до прийому відвідувачів. П'ятиповерховий центр буде багатофункціональним. Тут діятиме медичний відділ, комплекс реабілітації, соціальний хаб, соціальне кафе, хостел.

З боку храму будівля має три поверхи

«Соціальний центр – це результат співпраці наших українських і міжнародних партнерів. Маємо надію, що його двері завжди будуть відчинені для всіх, хто потребуватиме допомоги. Також хочемо, щоб це приміщення було відчинене і для тих, хто може поділитися допомогою

з іншими, – розповідає директор фонду "Карітас-Хмельницький УГКЦ" о. Іван Данкевич. — Цей центр ми споруджували два з половиною роки. Коли почалася війна, роботу припинили – не знали, що буде далі».

Приміщення соціальної кондитерської та соціальної кав'ярні розташували на 1–2-му поверхах. Врахували потреби молоді з інвалідністю, завдяки цьому вони можуть бути там працевлаштовані. Також розраховують, що соціальна кав'ярня стане простором, де кожен (чи то молода людина, чи то людина похилого віку, чи дитина з інвалідністю) зможе займатись творчістю, брати участь у конференціях або отримувати психологічне розвантаження. Також кав'ярня буде відчинена для всіх мешканців міста.

На 3-му поверсі будівлі розміщений медичний центр. Працюватимуть сімейний лікар і педіатр. Пацієнтам надаватимуть консультації лікарів в амбулаторії та вдома, скеровуватимуть до вузькопрофільних спеціалістів.

Також тут розміщений Центр комплексної реабілітації дітей, який працюватиме як денний стаціонар курсом по два тижні та надаватиме реабілітаційну допомогу дітям-інвалідам і дітям з органічним ураженням нервової системи.

Соціальний хаб діятиме на 4-му поверсі. Тут допоможуть людям з інвалідністю, про яких на цей момент нікому попіклуватися. Крім вирішення побутових проблем, ідеться про психологічну підтримку та спілкування. Допомагатимуть тут і внутрішньо переміщеним особам, надаватимуть соціально-психологічну та педагогічну допомоги дітям. Також в центрі працюватимуть мобільні команди психологів і фасилітаторів.

Джерело: [Пресслужба](#) «Карітасу-Хмельницький»;
Пресслужба Секретаріату Синоду Єпископів УГКЦ

В ОЧІКУВАННІ ВИБУХІВ. ЧОМУ УКРАЇНЦІ ЗВИКАЮТЬ ДО ТРИВОГ ТА ЩО З ЦИМ РОБИТИ

04.08.2022 р.

Через півтора року від початку повномасштабного вторгнення люди перебувають у хронічному стресі. Навіть може з'являтися очікування сигналу повітряної тривоги та тривога, коли його нема. А після звуків вибухів – полегшення. Після масованих обстрілів у соцмережах з'являється багато жартів. Люди кепкують, що виходять на балкон подивитись, як збивають «Шахеда» чи що без фіксації кількох вибухів не йдуть спати.

Чим такі механізми реагування (не)безпечні для психіки, «УП.Життя» розпитала у нейробіологині Вікторії Кравченко та психологів Наталії Глинянюк, Альони Василюги, Романа Зіненка.

ЯК ОРГАНІЗМ РЕАГУЄ НА ТРИВОГУ

Реакція на сигнал тривоги може відрізнятись у людей, оскільки робота мозку, нервової системи на попередній досвід також впливають на відклик, розповідає нейробіологиня Вікторія Кравченко.

Вона пояснює, що перші рази сам сигнал тривоги викликає стрес-реакцію організму та активує симпато-адреналову систему.

«Ця система складається з двох швидких компонентів реагування: активація симпатичної нервової системи та виділення адреналіну з наднирників. Цей механізм дуже швидко мобілізує ресурси та дає змогу переміститись в безпечне місце – тобто втекти», – каже Вікторія Кравченко.

Крім адреналіну в кров також надходить і норадреналін – теж гормон наднирників, завдяки якому відчувається прилив енергії, збільшується частота серцевих скорочень та частота дихання, покращується споживання м'язами кисню.

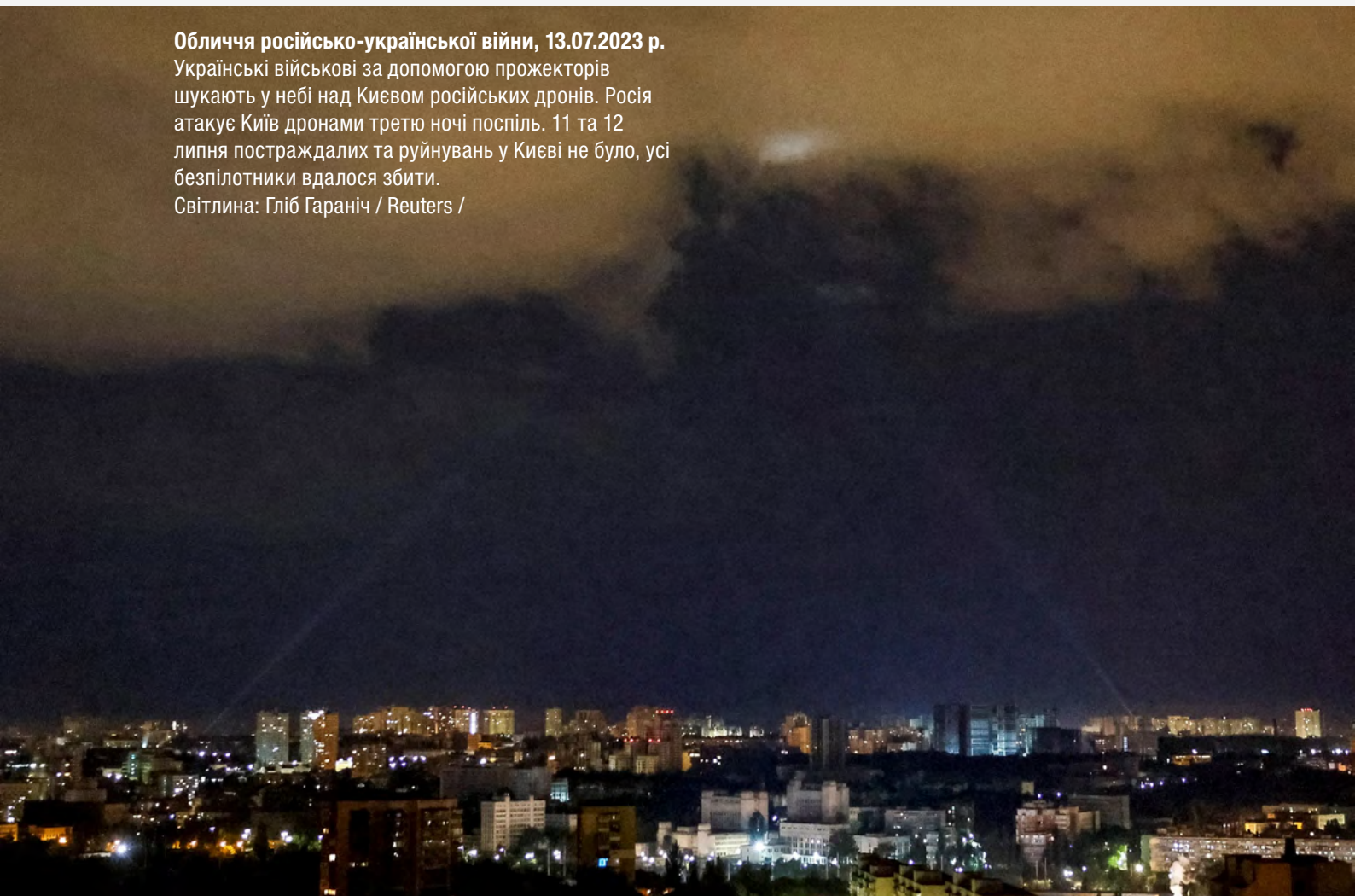
«У стані стресу підвищується мозкова діяльність – людина краще запам'ятовує інформацію та шукає "вихід" зі стресової ситуації. Але може погано пригадувати якісь події чи факти, якщо вони не пов'язані з порятунком», – додає спеціалістка.

Разом із «увімкненням» стрес-системи організм виділяє ендорфіни – речовини, що знижують больові відчуття та покращують настрій.

Обличчя російсько-української війни, 13.07.2023 р.

Українські військові за допомогою прожекторів шукають у небі над Києвом російських дронів. Росія атакує Київ дронами третю ніч поспіль. 11 та 12 липня постраждалих та руйнувань у Києві не було, усі безпілотники вдалося збити.

Світлина: Гліб Гараніч / Reuters /

«Під час втечі від небезпеки людина може травмуватися. Тому наперед виділяються ендорфіни, які ще називають ендогенними опіатами.

Мозок це робить на всяк випадок, наприклад, якщо людина поріже ногу під час порятунку. На щастя, переважно знеболення не потрібне, тому що люди на фоні ендорфінів відчувають ейфорію», – продовжує вона.

Так само людина реагує і на звук вибуху. До війни людський мозок пов'язував різкий звук з якоюсь дією. Наприклад, феєрверком, роботою у кар'єрі, звуком лопання шини або громом.

«Мозок завжди шукає причинно-наслідковий зв'язок. Тепер, коли вибух зазвичай лунає після сигналу тривоги, мозок його пов'язує із наслідком (тобто влучанням).

У людини формується класичний умовний рефлекс, який попереджає про небезпеку. При тому серце починає калатати, волосся стає дибки, зіниці розширюються, посилюється потовиділення тощо», – розповідає нейробіологиня.

ЧОМУ ЛЮДИ ЗВИКАЮТЬ ДО ТРИВОГ

Вікторія Кравченко пояснює, що оскільки не кожна тривога передбачає вибух, то й система «швидкого реагування» організму починає послаблюватись.

«Люди звикають, оскільки є пластичність мозку та його реакцій. У нейронних зв'язках мозку відбувається перебудова, тому сигнал тривоги вже не викликає виділення "стресової" кількості адреналіну та норадреналіну», – каже вона.

Обличчя російсько-української війни, 13.07.2023 р.
Мешканець Києва Дмитро з шестимісячною донькою на руках, дружиною Аліною та їхньою собакою поруч зі своїм будинком, пошкодженим під час атаки російських безпілотників.
Світлина: Валентин Огіренко, / Reuters /

Психологиня Наталія Глинянюк зазначає, що адаптація – це особливість нашого організму, зокрема й психіки. Організм може менше реагувати фізіологічно, але психіка все одно може «тривожитись».

«Якщо ми не реагуємо на тривогу, це не означає, що всередині немає напруги. Звісно, ми розуміємо, що сигнал тривоги дають через небезпеку, і, ймовірно, щось летить.

Але емоції, які мали б направляти нас на дії боротьби або в течії (бий або біжи), потребують ресурсу, якого у нас вже немає», – пояснює психологиня.

Психологиня Альона Василюга додає, що є ще одна причина, чому люди ігнорують тривогу: вони не бачать вибухи на власні очі кожен раз.

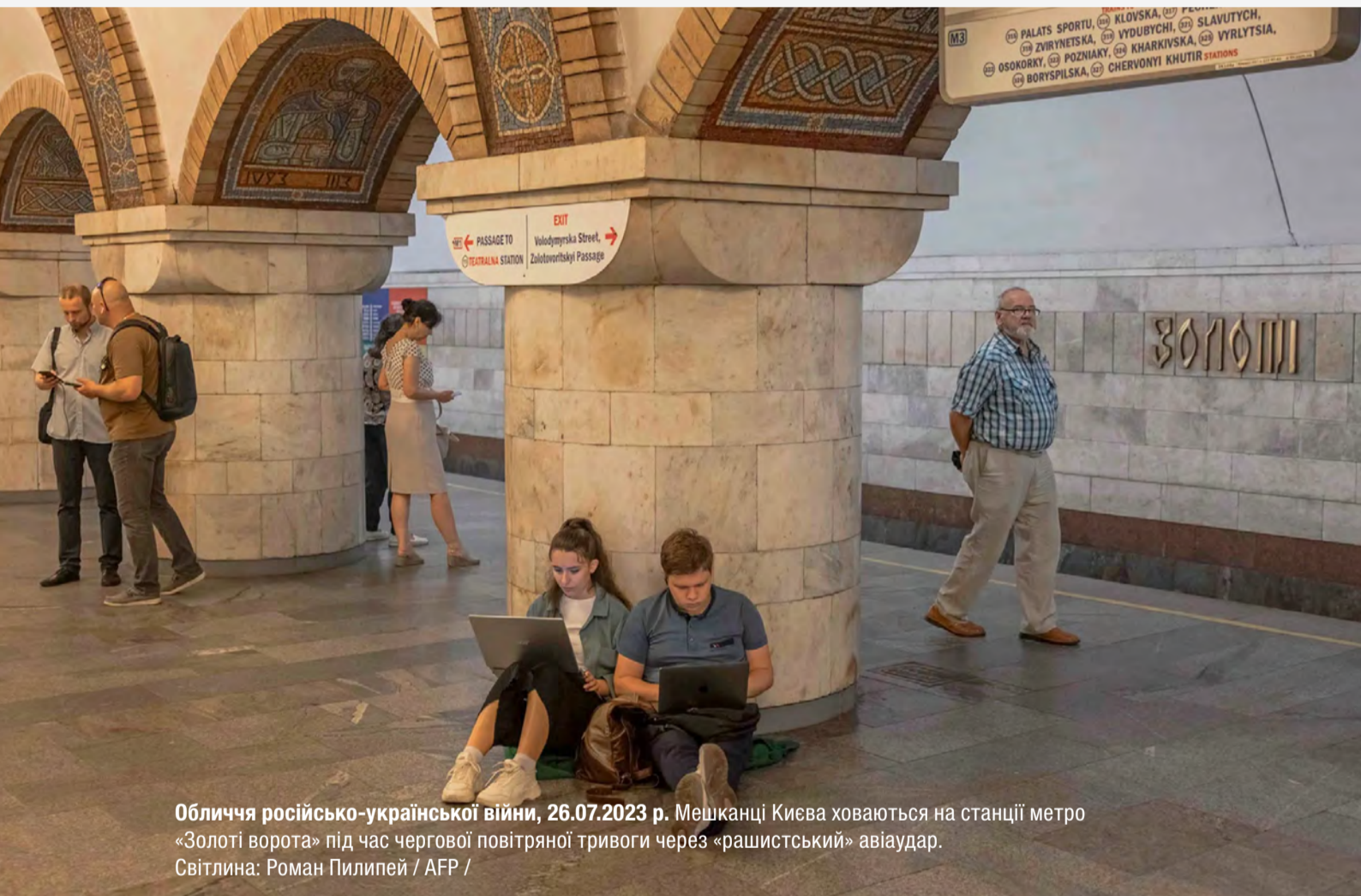
«Не варто упиватись ілюзією контролю, ніби моніторингові пабліки в *Telegram* можуть гарантувати, що ваш район чи місто оминє», – каже вона.

А ЧОМУ ІНКОЛИ АЖ ЧЕКАЄМО НА ТРИВОГУ, ЯКЩО ЇЇ НЕМА

Як пояснила нейробіологиня, під час війни люди перебувають у хронічному стресі, адже є хаотично повторювана подія – вибухи.

«Ми не знаємо, коли буде сигнал, а наша нервова система в хронічному стресі постійно перебуває в очікуванні. Це виснажує як морально, так і фізіологічно: організм виділяє сили та енергію для гіперпильності.

Тому коли нарешті звучить тривога, мозок отримує прогноз, який він весь час формував. Виділяється дофамін: мозку приємно, що він передбачив певну подію. Тому можна ніби на якийсь час виключити пильність і видихнути», – каже Вікторія.

Обличчя російсько-української війни, 26.07.2023 р. Мешканці Києва ховаються на станції метро «Золоті ворота» під час чергової повітряної тривоги через «рашистський» авіаудар.
Світлина: Роман Пилипей / AFP /

Психолог Роман Зіненко додає, що у людей часто виникає тривога перед невідомістю. Наприклад, незнанням, куди саме влучить ракета.

«Коли снаряд летить, ніхто не знає його курсу. Це можна порівняти зі студентами під час іспиту, яким тільки доведеться витягати квиток. Вони зосереджують всі можливості для того, щоб мінімально хоча б вичислити, який може трапитись.

Коли вже чутно безпосередньо звук вибуху, це інформація, що прилетіло деінде, але я – живий. Тому людина розслабляється, адже небезпека на певний час минула», – розповідає він.

Але фахівець наголошує, що організм в постійній напрузі не лише виснажує ресурси, які має, але й не може відпочити та відновитися.

«Якщо ми будемо постійно в тривозі та на сторожі, нервова система буде давати збій», – зазначає психолог.

Альона Васи́лига наголошує, що навичка розслаблення життєво необхідна українцям.

«У кожного з нас має бути зона комфорту. Наприклад, є реальний кейс бійця, який розповідає, що його бліндаж на горі біля Бахмута – це зона комфорту, де він може розслабитись і навіть медитувати», – розповідає вона.

ЯКІ Є ЗАХИСНІ РЕАКЦІЇ НА НЕБЕЗПЕКУ

Наталія нагадує, що люди різноманітні у своїх захистах від небезпеки.

Перший формат: жарти, які знецінюють небезпеку – анекдоти, меми, сміх без причини.

Другий: пошук логічного пояснення, чому не варто боятися. Психологиня розповіла, що чула, як ледве не математичними формулами доводили, що сусідній будинок – приречений, а інший – буде стояти цілим.

«Захисти використовують люди, які прагнуть відчутти контроль над ситуацією та відчутти себе більшими за небезпеку. Мовляв, от я жартую і можу логічно пояснити.

Коли включається будь-який механізм самозахисту (як-от гучні заяви, що не страшно) видно, що є напруга, та людина намагається взяти ситуацію під контроль», – каже вона.

Обличчя російсько-української війни, 19.07.2023 р. Лиман Донецької області розташований приблизно за 40 кілометрів на північний схід від Краматорська. У ньому розташований великий залізничний вузол, а також мости через річку Сіверський Донець. 28 травня 2022 року російські агресори оголосили про взяття Лиману, а 30 вересня анексували місто у складі самопроголошеної ДНР. Однак наступного дня ЗСУ звільнили його. Після повернення Лиману під контроль України російські війська продовжують обстрілювати місто. На світліні 13-річний підліток у зруйнованій школі. Світлина: Gian Marco Benedetto / Anadolu Agency /

Нейробіологиня зазначає, що вибухи та тривоги також мають емоційну оцінку. Особливо у людей, які перебувають у хронічному стресі, формується адреналінове звикання.

«Емоції дуже залежать від базового рівня активації. А він пов'язаний з рівнем адреналіну в крові.

Коли ресурси організму "активовані" – серце пришвидшено б'ється, зіниці розширені, мозок працює в екстремному режимі, то всі події навколо здаються більш яскравими», – каже вона.

Це пояснює, чому навіть попри тривоги та обстріли багатьом українцям здається, що вони живуть на повну, ніби нарешті по-справжньому.

Вікторія Андреева, [«УП.Життя»](#)

ХРАМУ УСПІННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ У КРИЛОСІ НАДАНО ТИТУЛ ПАТРІАРШОГО ПРОКАТЕДРАЛЬНОГО СОБОРУ

06.08.2023 р.

6 серпня під час Всеукраїнської патріаршої прощі до Крилоської чудотворної ікони Матері Божої з нагоди 1125-річчя Галича Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав оголосив про заснування у Крилосі Патріаршого двору, осердям якого став храм Успіння Пресвятої Богородиці.

Патріарший прокатедральний собор Успіння Пресвятої Богородиці у Крилосі;
світлина: Департамент інформації Івано-Франківської архієпархії УГКЦ

«Ми хочемо урочисто проголосити цей храм Успіння Пречистої Діви Марії у Крилосі, який збудований із каміння княжого собору Успіння, нашим прокатедральним собором», – проголосив Блаженніший Святослав.

У Декреті про заснування Патріаршого двору в с. Крилос Галицької територіальної громади зазначено, що Галич упродовж тривалого часу був осердям церковного життя, осідком Галицьких єпископів і митрополитів, а вже з XV ст. Київські митрополити вживали у своєму титулі означення «Галицький» і призначали своїх намісників опікуватися людом Божим на цих землях.

Зважаючи на історію та важливість давнього Галича для Церкви й українського народу, Глава Церкви оголосив про заснування Патріаршого двору у с. Крилос Галицької територіальної громади, осердям якого став храм Успіння Пресвятої Богородиці.

«Для збільшення духовного добра вірних, заслухавши думку архієпископа і митрополита Івано-Франківського Володимира Війтишина та отримавши згоду 3 (74) сесії Постійного Синоду, [...] з нагоди 1125-річчя давнього Галича храму Успіння Пресвятої Богородиці в с. Крилос надаємо храму Успіння Пресвятої Богородиці в с. Крилос титул Патріаршого прокатедрального собору з усіма правами, привілеями та обов'язками, властивими цьому статусу», – йдеться у Декреті.

Глава УГКЦ пояснив, що відтепер у нашій Церкві головним храмом є Патріарший собор Воскресіння Христового у Києві, який цьогогоріч святкує 10-річчя від дня посвячення. А для того, щоб підкреслити і скріпити Києво-Галицьку вісь, довкола якої збудувалася тотожність європейської нації українського народу, другим по важливості храмом стає Прокатедральний собор Успіння Пресвятої Богородиці у Крилосі.

Патріарші Декрети Предстоятель вручив настоятелю храму Успіння Пресвятої Богородиці о. Ярославу Жолобу.

[Департамент інформації УГКЦ](#)

«ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ І МИР». ОГОЛОШЕНО ТЕМУ НАСТУПНОГО ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ МИРУ

09.08.2023 р.

Замислитися над тим, щоби науковий поступ не відбувався за рахунок найуразливіших і щоби у цій царині не вкорінювалася логіка насильства й дискримінації заохочує Папа Франциск у наступний Всесвітній день миру, який Церква відзначає на початку календарного року.

Дикастерія служіння цілісному людському розвитку, яка, увібравши компетенції колишньої Папської Ради «Справедливість і мир», відповідає за проведення Всесвітнього дня миру, оголосила у вівторок, 8 серпня 2023 року, тему, яку Папа Франциск обрав для послання на наступне відзначення. Отож, Всесвітній день миру, що відзначатиметься 1 січня 2024 року, та відповідне послання Святішого Отця матимуть тему: «*Штучний інтелект і мир*».

Картина створена штучним інтелектом, яка представляє одну з ключових подій у війні Росії проти України.
Джерело: sirens.gallery

У комюніке ватиканського відомства зазначається, що значущий прогрес, досягнутий у сфері штучного інтелекту, дедалі більше впливає на людську діяльність, особисте та суспільне життя, політику та економіку.

«Папа Франциск закликає до відкритого діалогу про значення цих нових технологій, наділених вибуховим потенціалом та неоднозначними наслідками», – читаємо у повідомленні, яке вказує на те, що Папа нагадує про необхідність бути пильними та працювати над тим, щоб логіка насильства та дискримінації не вкоренилася у виробництві та використанні цих пристроїв за рахунок найбільш вразливих та виключених, оскільки «несправедливість та нерівність підживлюють конфлікти та ворожість».

Отож, нагальна потреба у «відповідальному підході до створення та використання штучного інтелекту, щоб він служив людству та захисту нашого спільного дому», вимагає розширення цієї етичної рефлексії також і на сфери освіти та права.

«Захист гідності людської особи й дбання про братерство, по-справжньому відкрите на весь людський рід, є неодмінними умовами технологічного розвитку, який має сприяти утвердженню справедливості та миру у світі», – наголошується у пресрелізі.

о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ, «Новини Ватикану»;
ілюстрація від редакції «ХГ»

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ТАБІР ДЛЯ ДІТЕЙ У МЮНХЕНІ

11 серпня 2023

7–11 серпня 2023 року при катедральному храмі Покрову Пресвятої Богородиці у Мюнхені 30 дітей взяли участь у літньому християнському таборі «*Веселі канікули з Богом*».

Тема табору була: «Моя мандрівка з Ісусом та друзями». Під час катехизації було обговорено, як Ісус Христос стає частиною життя кожного учасника та як відповісти на Його любов.

Учасники табору розпочинали день з молитви і брали участь у різноманітних майстер-класах, де вони мали змогу освоїти основи мистецтва петриківського розпису, навчитися малювати пластиліном та створити власноруч обрамлення для ікон за допомогою різних круп. Під час табору було організовано різноманітні веселі ігри, естафети, квести та банси.

Також діти створили листівки у формі сердець зі словами подяки та підтримки для українських військових, які найближчим часом будуть відправлені до України.

Також у програмі табору було передбачено відвідування мюнхенського зоопарку.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

**«Я БУВ ДУЖЕ ГОЛОДНИЙ, ПОКИ СИДІВ
У ПІДВАЛІ. ТЕПЕР ХОЧУ СТАТИ ШЕФ-КУХАРЕМ»:
щоденники українських дітей, які показали
в Амстердамі**

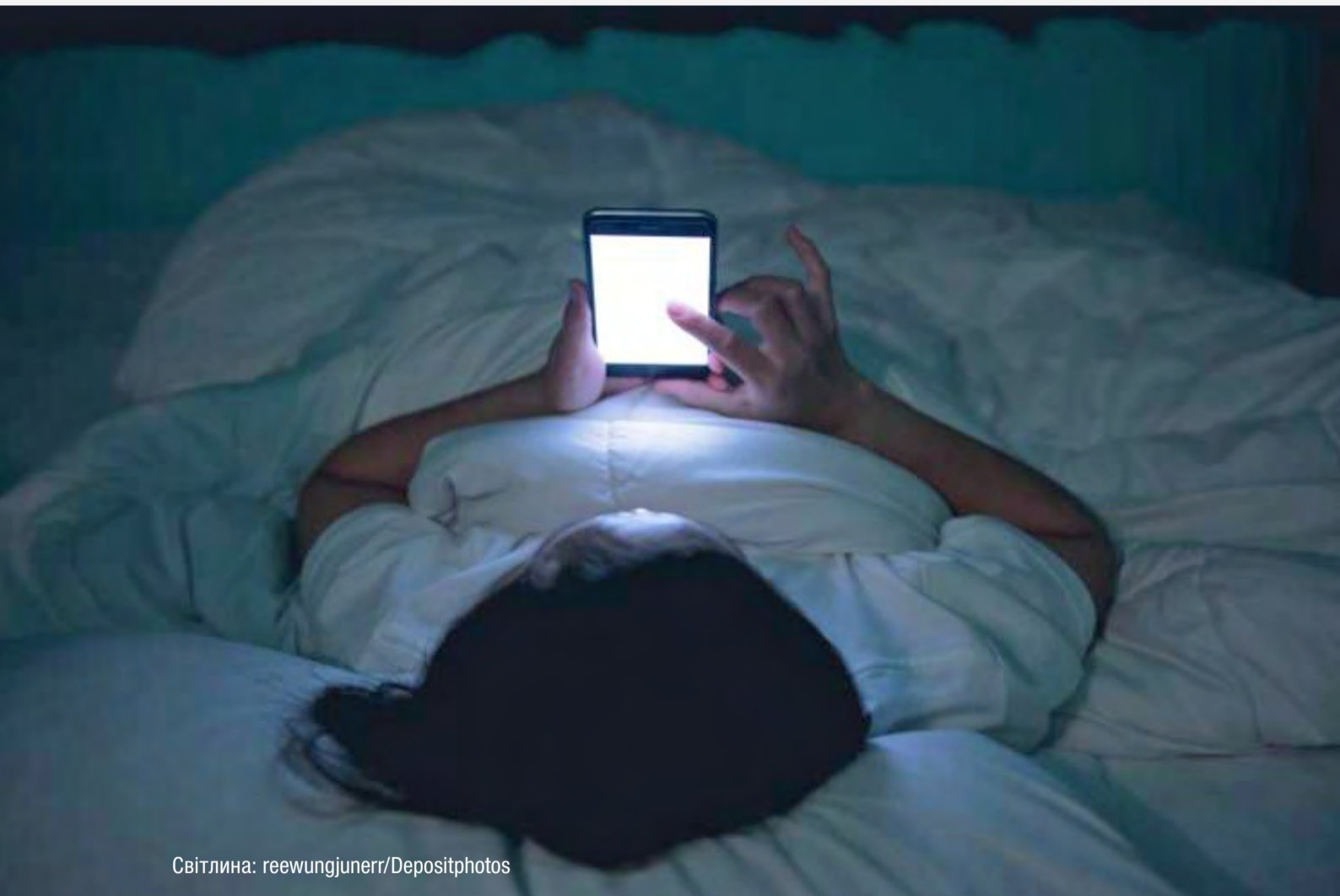
17.08.2023 р.

Під час війни діти намагаються «сповідатися» на папері, в нотатках, через відео або аудіозапис. Вони розповідають про свої страхи, переживання, плани на майбутнє.

Проект «Щоденники війни: непочуті голоси українських дітей» зібрав 14 історій дітей з різних областей України, які писали про свої емоції в перші дні великого вторгнення й, подекуди, роблять це донині.

17 серпня в мерії Амстердаму розпочалася виставка щоденників, де представлені всі історії. Деякі з них публікує «Українська правда. Життя».

Катерина Кришкевич з Лиману на Донеччині, 15 років

Світлина: reewungjunerr/Depositphotos

Вранці 24 лютого 2022-го Катя не спала – висока температура та розпал хвороби не сприяли міцному сну, тому дівчина переглядала відео в інтернеті. О п'ятій ранку, коли її матір розбудив рингтон телефонного дзвінка, родина Каті дізналася про початок повномасштабної війни.

«Коли я про це [війну – ред.] дізналася, мій світ завалився. Я не могла подумати, що це може статися знову. Невже доведеться знову їхати в невідомому напрямку, прощатися з близькими для мене людьми», – пише Катя в перших абзацах свого електронного щоденника, який почала вести ближче до опівночі 24 лютого.

Щодо нього у дівчини було одне бажання – виписати та залишити там всі страхи й переживання.

Світлина: Serdynska/Depositphotos

Перший день вторгнення запам'ятався нескінченними новинами, пише Катя. Думки про війну змішувалися з донедавна цілком реалістичними планами – поїхати з подругою Анею до сусіднього з Лиманом Слов'янська, ходити в кіно та погуляти, наприклад.

Сьогодні ж дівчина підіймає тему смерті й розповідає, що зі страхом смерті знайома з 2014 року – тоді знайомство відбулося в підвалі, де з родиною Катя ховалася від ракет й чула відголос вибухів у місті. Їй на той момент було п'ять.

Нині страх змішується зі злістю, продовжує Катя, а злість врешті-решт призводить до апатії.

«Я навіть не можу підійти до мами. Я бачу, як їй страшно. Я дуже її люблю і так не хочу бачити те, як вона падає духом», – додає Катя в щоденнику й обіцяє собі бути сильною перед мамою й не показувати свого страху.

Наступні нотатки Катя зробила 4 березня. Пише, що атмосфера в Лимані «жахлива» і що в місті «паніка відчувається в повітрі».

«Банкомати порожні, магазини порожні. Сьогодні я готувала сухарики на випадок, якщо надалі не буде заводу в магазинах і не буде їжі. Але через стрес я з'їдаю все відразу ж», – розповідає дівча.

Далі Катя згадує про навчання. Зазначає, що школу перевели на дистанційне навчання й що ніхто з учнів на уроки не з'являється.

Минуло 8 днів великої війни, які для Каті тривали немов місяць. З розповіді дівчини, ніхто з її друзів тоді про евакуацію з міста не думав.

«Зараз вечір, я дивлюся якийсь серіал, паралельно граю в гру, намагаюся зайняти себе всім і відразу, але все одно не можу відволіктися. Нам ввели комендантську годину», – пише Катя.

У той вечір дівчина почула, як матері зателефонували й запропонували виїхати з Лиману, але жінка відмовила.

«Я підтримаю її [маму – ред.] у будь-якому рішенні, адже розумію, як їй важко. Але надія вмирає останньою, тому я сподіваюся, що ми поїдемо», – додає дівчина в щоденнику.

Вранці 5 березня Катя писала його вже з автобуса. Повідомляє, що рішення про евакуацію мама ухвалила вранці – за пів години родина збрала речі, кішку Муху поклали в рюкзак, бо не було переноски.

«Мама бігала і шукала необхідні речі, я збирала бабусю та кішку. Я рада, що ми виїхали. Сьогодні ми їдемо в Дніпро, а завтра кудись далі, напевно до Львова», – нотувала в щоденнику дівчина.

Марія Філіпченко з села Бердянське на Запоріжжі, 14 років

Марія почала писати щоденник 25 лютого на свій день народження. На сніданок був торт, розповідає дівчина, у подарунок отримала годинник і ноутбук.

«Інтернету немає, тому я не багато могла в ньому [ноутбуці – ред.] бути. До вечора пропав навіть 4G, я не могла писати в телефонному щоденнику, тому зараз пишу в скетчбуці», – виводить дівчина на папері.

Наступного дня, за словами Марії, про війну нагадувала хіба відсутність мережі. Здавалося, що триває звичайний день: мати завантажила прання й пішла на двір до курей, тато сидів на кухні, бабуся була в залі. Марія перебувала в підвалі.

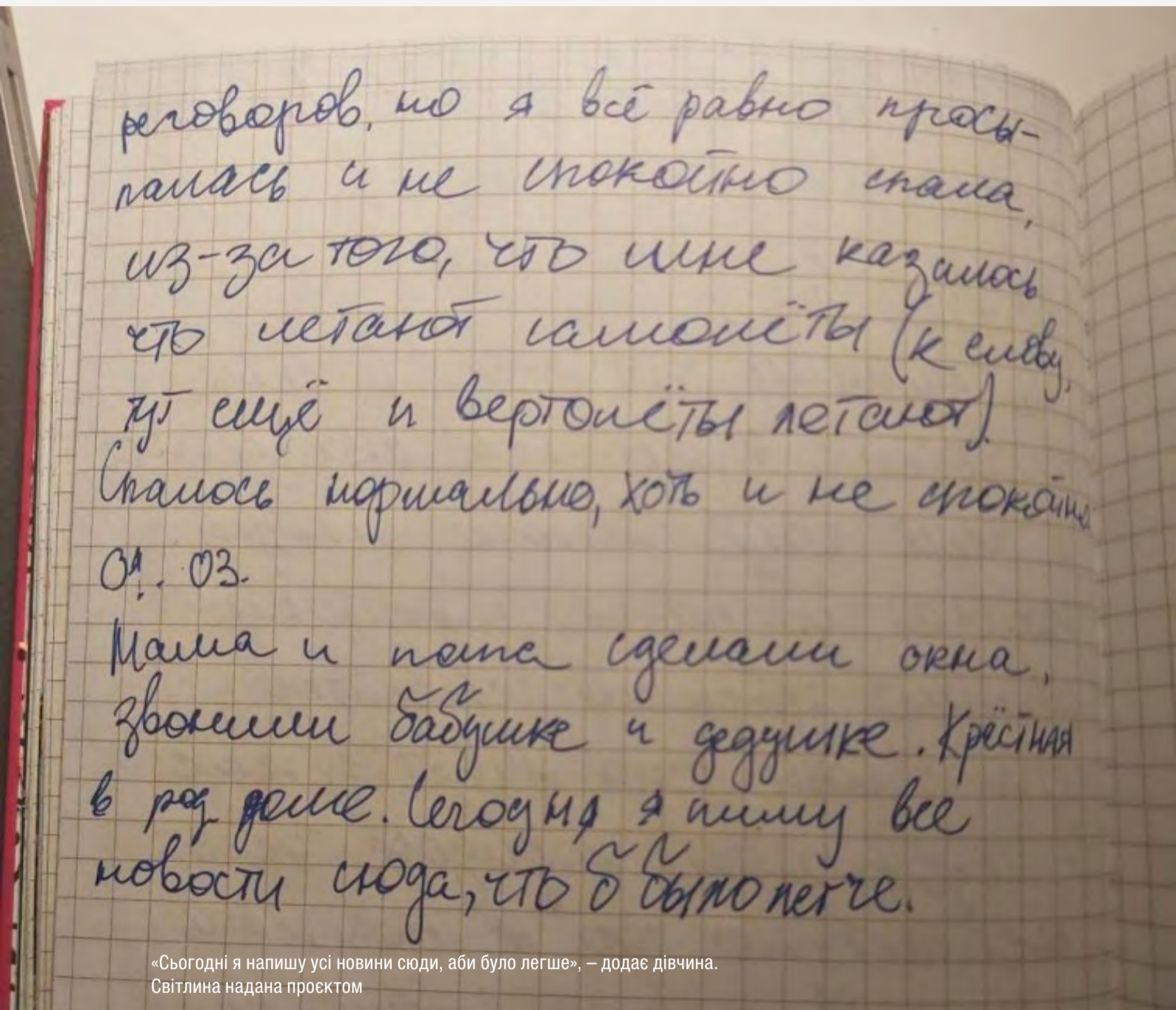
До реальності родину повернув ракетний обстріл – три російських снаряди влучили в будинок дядька Валика неподалік. Чоловіка тоді не було вдома, тому це його врятувало, додає Марія.

«У нас [в будинку – ред.] вибило всі шибки, десь поламалася стеля, у гаражі відпадала плитка, світло і вода відключилися. Я вся тремтіла і мені було ТАК страшно.

Ми вимкнули телефони, щоб не витратити заряд і почали прибирати. Вночі спали ми всі в підвалі (я, мама і бабуся на дивані, а тато на підлозі). День був жахливим, але ми цілі й разом, це радує», – розповідає дівчина в щоденнику.

27 лютого Марія повідомила, що почала молитися, й пообіцяла собі за можливості ходити до церкви. Наступного 28-го хрещена Марії мала народити доньку в пологовому будинку.

«Новини хороші, але у мене все одно паніка і я розумію, що вона надовго. Спалося нормально, хоч і не спокійно», – описала свій стан дівчина.

Єгор Кравцов з Маріуполя, 10 років

Єгор вів щоденник з перших днів життя в окупованому Маріуполі. Нотатки в блокноті хлопець не рідко робив у підвалі, де вони з родиною ховалися від обстрілів.

На папері хлопець писав новини, які рідко були хорошими, та малював.

«Я добре поспав, прокинувся, посміхнувся, піднявся й зрозумів, що в мене помер дідусь, бабуся Галя, 2 собаки й улюблене місто Маріуполь», – йдеться у нотатках в один з перших днів вторгнення.

Записи Єгора. Світлина надана проєктом

и, у мене умерло
два собаки и
бабушка тата и
и найбільший город
маріуполь за это
всю время на минае
с 24 УТ

Ледь сформованим почерком у щоденнику Єгор розповідав про поранення себе та матері. А також про те, коли втрюх – із мамою та 15-річною сестрою – їздили робити перев'язки.

Сумні історії хлопець розбавляв історіями із життя, зокрема розповів, як познайомився з дівчиною Вікою й додав, що «здається, у мене з'явилася нова подруга».

У нотатках за 4 березня юний маріуполець згадує, що незабаром йому 11.

«Я прокинувся, як зазвичай, посміхнувся... Бабуля пішла за водою. Повернулась. До речі, в мене скоро день народження», – пише він.

Коли родині Єгора вдалося виїхати з окупованого Маріуполя, у хлопця з'явилася мрія стати шеф-кухарем.

«Я був дуже голодний, поки сидів у підвалі. Тепер я хочу стати шеф-кухарем, щоб нагодувати всіх навколо мене та по всій Україні, аби ніхто більше не був голодним», – пояснив Єгор.

Аріна Первуніна з Миколаєва, 12 років

Блокнот Аріни, який ще до початку великої війни їй подарував тато, починається зі слів «Я не хочу жити». Перші записи в ньому дівчина зробила 18 березня 2022 року.

У них вона картає себе за те, що «незграбна дитина, яка сама нічого не може зробити».

У перший день війни разом з рідним та двоюрідним братами та сестрою Аріну відправили до бабусі на Херсонщину.

Діти пробули там 2,5 тижні, пише Аріна. Більшість часу жили в підвалі.

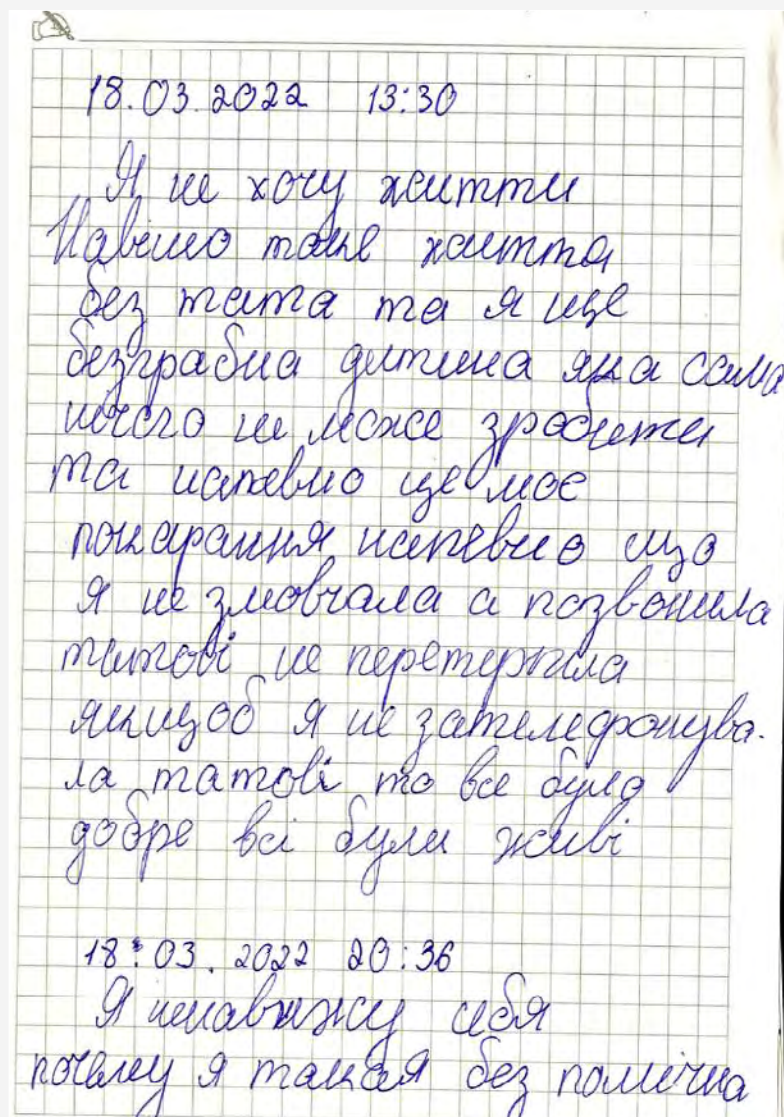
«Їсти було нічого. По селу ходили чутки про звалтування та викрадання дітей. Я дуже боялася за своє життя, сестри та братів. Мені стало страшно, що я можу ніколи не побачити своїх батьків, тому я подзвонила татові й благала нас забрати додому», – пише в блокноті Аріна.

11 березня до них приїхав батько. Наступного дня вп'ятох із собакою Іланою родичі вирушили додому в Миколаїв.

«Нам лишалось трішечки доїхати, але в нас почали стріляти російські воїни. Я побачила свого брата повністю в крові. Собака захистила другого брата від загибелі. Потім нас витягли з автомобіля й наказали бігти в якісь окопи. На нас почали кричати й ображати матюками, а батько заснув за кермом.

Я зрозуміла, що він помирає, все було в крові. Я була наляканою, але змогла зібрати до купи братів та сестру», – пише дівчина.

Пізніше у своєму блокноті Аріна пригадала, що колись подарувала татові малюнок й думала, що лист із кольоровим зображенням стане для нього оберегом. Цього не сталося.

Блокнот Аріни. Світлина надана проєктом

«Мені дуже від цього погано. З того часу [смерті батька – ред.] почуття провини мене не залишає», – розповідає підлітка.

Після смерті тата Аріна продовжує вести щоденник, у якому часто звертається до нього.

25 березня 2022-го: **«Тату, я сильно за тобою сумую, я не бачу далі життя без тебе, я не можу повірити що тебе нема. Я сподіваюся, що ти в раю».**

27 липня 2022-го: **«Мені сьогодні 12 років. Тату, я сильно сумую за тобою, було дуже важко провести день народження без тебе».**

12 серпня 2022-го: **«Ось тебе немає вже пів року. Тату, я сильно за тобою сумую і дуже дякую, що я поїхала в Іспанію. Мене тут дуже всі полюбили і я зрозуміла що така не одна».**

13 вересня 2022-го: **«Тату, я сьогодні цілий день плакала за тобою. Я не можу так. Кожен день мама плаче, я сумую до неможливості».**

У першому своєму дописі 2023 року Аріна пригадала, як батько змішив усю родину за святковим новорічним столом.

Дівчина донині продовжує дякувати й розповідати батькові про своє життя. Наприклад, про те, що закінчила 7-ий клас з гарними оцінками, лише з фізики 6.

«Тату, мама знайшла гроші й поставить тобі пам'ятник. Я впевнена, він у тебе буде найкращий. Люблю тебе, татко», – написала Аріна на початку літа цього року.

Олександра Андросова з Волині, 16 років

Листування було головним методом спілкування в Олександрі з батьком-військовим. Чоловік долучився до української армії у 2015 році.

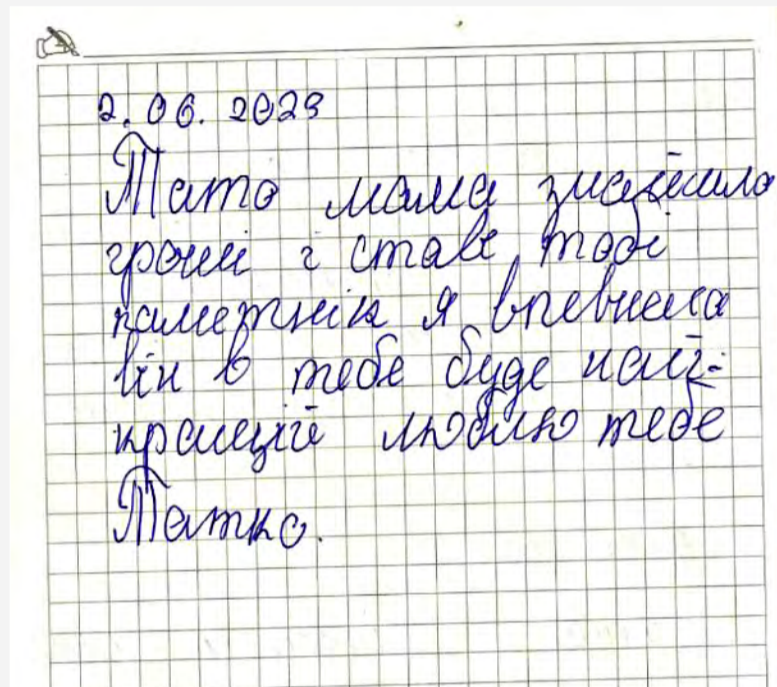
У своїх посланнях дівчина завжди ділилася новинами й писала батьку про те, як сумує, любить і чекає вдома; надсилала малюнки.

Щоразу у конверт дівчина додавала чистий листок паперу, аби тато міг на ньому відповісти й відправити їй вісточку назад.

«Привіт тату! Я сумую за тобою і хочу, щоб ти повернувся. Я кожен день думаю про тебе, я так хочу тебе обійняти й поцілувати. Повертайся живим. З любов'ю, Саша!», – наповнювала лист дівчина.

Коли відповідь від батька надходила, підлітка писала знов. Так, в одному з листів Саша зізналася, що з часом тривожність не зникає, вона все більше за нього хвилюється.

Інколи Саша навіть лякала, мовляв, коли батько повернеться, вона його обійме так, щоб він «цілий день, місяць, тиждень, рік не міг вилізти з обіймів».

Світлина надана проектом

Малюнок Саші для батька. Світлина надана проектом

«Я знаю, що ти деколи кричиш на мене, але ти все одно любиш мене. Тату, повертайся скоріш, я не можу без твоїх обіймів і поцілунків, пісень, танців. Я по-справжньому люблю тебе. Тату, тримай це [лист – ред.] біля серця і одного дня це тебе врятує. Люблю!», – написала дівчина в крайньому своєму листі.

У вересні 2022 року лист дівчинки повернувся їй, а білий папірець з поміткою «Тату, напиши мені тут щось» залишився чистим.

ВИСТАВКА ЩОДЕННИКІВ В АМСТЕРДАМІ

Проект «Щоденник війни: непочуті голоси українських дітей» започаткували 9 місяців тому. Першими в ньому були нотатки 10-річного Єгора з Маріуполя.

«В його історії описаний світ, який спостерігають українські діти під час війни. Як мама чотирьох дітей я подумала, що його варто показати, а особливо за кордоном, якби багатьом не дотичним фізично не хотілося зберегти своє життя в "екологічній бульбашці"», – розповіла ініціаторка проекту культурна діячка Христина Храновська.

Протягом 9 місяців кількість щоденників поповнювалася, охочих розповісти свої історії більшало. У слові «щоденник» організатори об'єднали різного роду нотатки дітей: листи, малюнки, відео, аудіозаписи, фото.

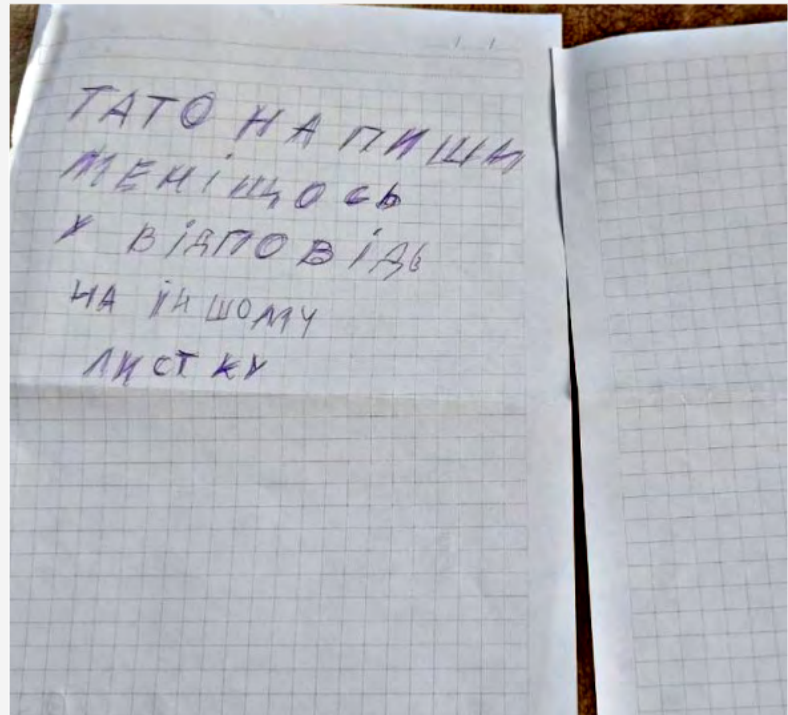
Наразі проект нараховує 14 історій дітей та підлітків, віком від 10 до 16 років з різних областей України.

«Є діти, які під час інтерв'ю плачуть, а є діти, які холодно та чітко розказують свою історію з метою, щоб вона була почута, адже їхні батьки-герої померли й вони хочуть, щоб про них знали і їх бачили.

У майбутньому всі свідчення ми плануємо передати до правоохоронних органів, як докази протиправних дій військ РФ», – каже Храновська.

17 серпня в мерії Амстердаму відкрили виставку, на якій презентують оригінали щоденників, а також аудіо- та відеоінтерв'ю з героями історій.

Виставка триватиме до 24 вересня. В рамках неї 16 та 17 вересня в Будинку Анни Франк в Амстердамі відбудуться дитячі воркшопи української феміністської художниці Алевтини Кахідзе.

Монтаж виставки в Амстердамі. Світлина надана проектом

Воркшопи під назвою «*Малюючи мапу від минулого до майбутнього*» створені для дітей-мігрантів, зокрема, з України, які тимчасово мешкають в Нідерландах.

Після Амстердаму виставку привезуть до України. За словами організаторів, попередньо її відкриття планують приурочити до Дня психічного здоров'я 10 жовтня.

Після цього щоденники планують показати в столицях країн Європи, а в 2024 році – в Америці.

За словами авторки проєкту, нині збір «щоденників» дітей призупинили. Водночас свідчення родин, які захочуть розповісти свої історії, опублікують на сайті проєкту.

Раніше нотатки щоденників дітей [переповідав](#) український президент, три історії були зачитані з трибуни Генасамблеї ООН.

Проєкт ініційований за підтримки МЗС України, команді ГО Port of Culture, БФ «Діти Героїв», БФ «Голоси дітей», платформи «Тю», мерії Амстердама, Будинку Анни Франк, Посольства України в Королівстві Нідерланди.

Анастасія Поя, [«Українська правда. Життя»](#)

Монтаж виставки в Амстердамі.
Світлина надана проєктом

ЦЕРКВА І ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

17.08.2023 р.

- «Неможливим є економічне буття без моральності, бо неможливим є без суспільного ладу. А ладу суспільного нема, де немає рівноваги прав і обов'язків. А цієї рівноваги нема, де немає етики», — казав митрополит Андрей Шептицький.
- «Хто сьогодні на економічному рівні говорить про ці речі? — Ніхто. Звична наша постава: цінності — це приватна справа. Однак мусить бути хтось, хто буде говорити про цінності назагал. І це має бути Церква. Ми перестаємо розрізняти

правду і брехню. За таких обставин люди приймають рішення, часто хибні рішення, бо не навчились розрізняти, де облуда, а де — ні. В минулому Церква сприймала своїм завданням розпізнати дух правди і дух омани, так має бути і надалі», — Мирослав Маринович, проректор УКУ взяв участь у науково-практичній конференції «Лідерство сьогодні та завтра».

Ділимося кількома тезами з виступу правозахисника про Церкву і громадянське суспільство:

- Я думаю, що жодна Церква на нашій території не пережила ще свого оновлення. Мені важко говорити зі священниками, які знають, як треба. Значно легше з тими, хто ще не знає відповіді, але каже: я подумаю над цим.
- Як тільки з'являється момент не моралізування, а пошуку істини, тоді ми знайдемо правильний шлях.
- 30 років нашої незалежності суспільство жило за принципом — «жити чесно — собі нашкодити». Ніхто не заперечував цінностей, всі знали прекрасно, що не можна красти, не можна засуджувати, але діяли за правилом, що «якщо дуже хочеться, то можна. Мій гріх маленький — не впливає на ціле суспільство і моє завдання знайти винного на верхах, аби пояснити огріхи, які десь відбуваються в долині». І ми у всіх сферах могли спостерігати таку логіку.

Джерело: УКУ/ФБ; повний запис виступу дивіться за [ПОСИЛАННЯМ](#)

БЛАЖЕННІШИЙ СВЯТОСЛАВ: ОСВЯЧЕННЯ ПАТРІАРШОГО СОБОРУ ОЗНАМЕНУВАЛО ЗАВЕРШЕННЯ ПРОЦЕСУ ПОВЕРНЕННЯ ОСІДКУ ГЛАВИ УГКЦ ДО КИЄВА

19.08.2023 р.

Освячення Патріаршого собору у Києві ознаменувало завершення багатолітнього процесу повернення осідку Глави нашої Церкви додому – до Києва. Осідок Глави Церкви – це не тільки якийсь адміністративний центр, це не лише те місце, де мешкає Глава Церкви, це – храм, у якому він молиться. Про це сказав Отець і Глава УГКЦ Блаженніший Святослав у спецефірі «Відкритої Церкви» на «Живому телебаченні» з нагоди 10-річчя освячення Патріаршого собору Воскресіння Христового.

«Ми знаємо, що історично нашим матернім катедральним собором у Києві був собор Святої Софії, – зазначив Блаженніший Святослав. — Сьогодні він є особливим символом для всіх Церков Володимирового хрещення, і ми сподіваємося, що колись він стане собором єднання, коли відновиться єдність Київської Церкви як її унійної частини, так і сьогодні православної частини. Тоді, ми сподіваємося, буде єдиний патріарх, який матиме свій собор, знову ж таки, в соборі Святої Софії, як про це мріяв патріарх Йосиф Сліпий». Про це зазначає Департамент інформації УГКЦ.

Тоді, висловив сподівання Глава УГКЦ, можливо, відбудеться урочисте перенесення тлінних останків патріарха Йосифа саме до собору Святої Софії, про що йдеться у його заповіті.

Окрім цього, Предстоятель розповів про важливість головної святині греко-католиків для всієї Церкви – Патріаршого собору Воскресіння Христового:

«Цей храм став місцем молитви Глави Церкви, і ця молитва об'єднала не тільки наших вірних у Києві, не тільки наших вірних в Україні, але ми бачимо, як це сталося за 10 років: це став центр єднання в молитві всієї нашої Церкви в різних куточках земної кулі та відкрив глибинну суть нашого Патріаршого собору».

Блаженніший Святослав розповів, що Патріарший собор – це насамперед дім Божий, простір молитви, де ми приносимо безкровну жертву за Церкву та український народ у глобальному вимірі його існування. Але так само Патріарший собор – це батьківський дім, тому кожен, хто сюди приходить, мусить відчувати батьківське тепло.

«Я хочу закликати кожного сина і кожную доньку нашої Церкви відчувати своїм обов'язком бодай раз у житті здійснити своє паломництво до Патріаршого собору», – наголосив Глава УГКЦ у спецефірі «Відкритої Церкви» на «Живому телебаченні».

[Пресслужба](#) Секретаріату Синоду Єпископів УГКЦ

«ДО СТРАЖДАННЯ МИ БУДЕМО ЗДАТНІ В ОДНОМУ ВИПАДКУ – КОЛИ МИ ЛЮБИМО», – владика Богдан у день Преображення Господнього

19.08.2023 р.

19 серпня 2023 року, у день святого Преображення Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, Преосвященний владика Богдан очолив Архиерейську Божественну Літургію у катедральному храмі Покрову Пресвятої Богородиці м. Мюнхен.

У своїй проповіді єпископ, розважаючи над подією, що сталась на горі Тавор, наголосив на тому, що Преображення Господнє заповідає також преображення людини. А відтак проповідник застановився над темою преображення людини.

Згадуючи перші дні повномасштабного вторгнення російських окупантів в Україну, владика Богдан пригадав розмову з німецькими журналістами, які цікавились тими жахливими воєнними подіями і питали про актуальність потреби святкування українцями Великодня та інших свят під час війни.

«Саме тому, що ми переживаємо ті страшні часи, ми потребуємо християнських святкувань. Свято – це не є розваги. Приходячи до храму, ми приносимо сюди свій біль, страждання, журбу, своє зранене серце.

Але також тут ми черпаємо світло воскресіння, яке сьогодні сяє на горі Тавор. Але це світло воскресіння на горі Тавор, буде невидимо сяяти ще на одній горі – на найголовнішій горі нашої віри – Голгофі», – сказав архиерей.

А відтак далі владика Богдан вів мову про присутність любові у стражданнях Ісуса, через які людині даровано спасіння.

«Нам важко збагнути цю науку Євангелія. Ми би хотіли бути з Ісусом у Вифлеємі. Ми би йшли за Ісусом, коли Він помножує хліб, коли полагодує наші дочасні справи і наші матеріальні потреби. І в цьому ми не відрізняємося від його сучасників. Ми би йшли за Ісусом, коли Він робить чудеса. Ми би йшли за Ісусом, коли нам є приємно молитися, коли ми в захопленні. Але йти з Ісусом до кінця означає йти і пізнати правдивого Ісуса. Не просто славного проповідника, чудотворця, цілителя, учителя, але того, хто страждає з любові, який іде до кінця своєю хресною дорогою задля інших. Який себе не рятує, щоб врятувати нас із вами і так довершує наше відкуплення», – наголосив проповідник.

«Йти за таким Ісусом означає зрозуміти християнство. Йти за Ним до кінця у своєму особистому житті – це означає бути християнином. Практично це означає бути готовим страждати з любові», – пояснив архиєрей і додав, що кожен має багато страждань, але з любові до Ісуса та до ближнього свого – така любов спасає.

Продовжуючи тему страждання з любові, владика Богдан звернув увагу присутніх у храмі на іншу назву сьогоднішнього свята, а саме «Спас» і пояснив чим і коли Ісус спас людину.

«Страждання Ісуса стало любов'ю. Цю науку дає нам нинішнє свято. Але апостоли не хотіли її збагнути», – мовив єпископ і як аргумент навів за приклад текст Євангелія перед Преображенням, де бачимо діалог Ісуса з учнями про те за кого Його мають люди, де Петро закликає Ісуса не чинити того, що Його чекає попереду.

«До страждання ми будемо здатні в одному випадку – коли ми любимо», – наголосив проповідник і повернувся до теми війни в Україні, говорячи про не без страждань героїчну боротьбу українських військових, які з любові боронять Батьківщину.

«Ісус хоче навчити учнів, щоб вони не боялися страждань і не паралізували себе ними, але щоб вони то страждання наповнили Його любов'ю. І тоді страждання переміниться у любов, і тоді страждання починає нас спасати», – сказав архиєрей.

«Візьміть сьогодні до серця одну істину – любов, яка світить сьогодні на горі Тавор, ще більше буде світити на Голгофі. Апогей любові буде на Голгофі.

На Таворі Ісус розмовляв з Мойсеєм та Іллею про свої страждання. Але, щоб це побачити, треба бути віруючими людьми. Щоб на Голгофі побачити світло Божої слави, світло воскресіння, треба бути віруючими людьми. Нам легше це зробити як сучасникам Ісуса.

На Голгофі Петро вже не казав, що йому добре там бути з Ісусом. Петра там вже не було, він плакав над своїм гріхом, над своїм падінням і своєю зрадою. Там його перемогла людська логіка. Там його здолав людський страх. Але навіть тоді Ісус не дозволив, щоб параліч страху тріумфував у житті Петра. Одним своїм поглядом любові Ісус навертає свого апостола. Відновлює у ньому віру в себе самого та в Ісуса», – мовив владика Богдан.

«Просімо у Господа євангельської мудрості збагнути спасенну силу любові, щоб ця любов переобразила нас, наше серце, щоб наповнила наше страждання, щоб зцілила наші рани. Щоб таким чином ми стали свідками, знаком і знаряддям Божої любові і Божого спасіння у нинішньому світі», – сказав на завершення своєї проповіді апостольський екзарх.

А після Літургії владика Богдан представив о. Андрія Хомишина, настоятеля військового храму Святого арх. Михаїла у Львові при Національній академії сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного, який того дня завітав на молитву до катедрального храму у Мюнхені. Користаючись нагодою зустрічі з військовим капеланом, єпископ передав до України фінансову допомогу для вдів українських військових. Ці кошти вдалось зібрати завдяки пожертві парафіян, які напередодні отримали в дарунок до катедрального храму від дружин і матерів загиблих героїв України власноруч вишиту ікону Матері Божої Неустанної Помочі як вдячність за підтримку від Апостольського Екзархату для їхніх сімей.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

РОЗКАЖИ БОГУ ПРО СВОЇ ПЛАНИ

20.08.2023 р.

Я маю свій особистий нічний кошмар. Прокинутися у вересні 2013 року.

Я знатиму все, що чекає на нас попереду. Що Янукович не підпише Асоціацію. Що студенти вийдуть протестувати – і [їх поб'ють](#). Що слідом збереться Майдан, який безуспішно розганятимуть.

Я знатиму про снайперів і Небесну сотню. Про втечу експрезидента та анексію Криму. Про вторгнення на Донбас та захоплення Слов'янська. Про Донецьк, Луганськ та малайзійський боїнг. Але що я робитиму з усім цим знанням у вересні 2013-го? Хто мені повірить? На фразі «А президент Грузії буде у нас губернатором Одеської області» мої друзі викличуть швидку допомогу. Єдине, що я зможу зробити у вересні 2013 року – це купити долари по вісім.

Мені можуть сказати, що Майдан та вторгнення були надто глибоким вододілом. Що вони розрубали життя країни на «до» та «після». Що війна завжди перевертає звичний побут – і тому довоєнні ми приречені не розуміти повоєнних нас. Але в тому й річ, що реальність перевертала наші уявлення про себе не лише 2014-го.

Уявіть, що ми потрапляємо з весни 2019-го у весну 2016-го. І говоримо оточенню, що Надія Савченко насправді не є героєм і її, скажімо так, переоцінюють. Якщо вам вдасться вціліти після цього одкровення, спробуйте потім розповісти про підсумки наступних президентських виборів. Коли ви нарешті знайдете пульт від телевізора і покажете всім майбутнього президента, ваші друзі знову викличуть вам швидку. Бо навесні 2016-го про президентські амбіції Володимира Зеленського навряд чи думав навіть сам Володимир Зеленський.

Втім, можна далеко не ходити. Уявіть, що із серпня 2023-го ви опиняєтеся у серпні 2021-го. І пропонуєте своєму оточенню вгадати – кого за два роки Захід визнає символом та обличчям вільного світу. «Підказка – це президент. Підказка номер два – це не президент США». І ви знову залишитеся на самоті – бо повірити в іміджеві метаморфози українського президента зможе лише той, хто занурений у контекст останніх півтора року.

Ми часто шукаємо в нашому минулому те роздоріжжя, яке відокремлює нас нещодавніх від нас нинішніх. Той вододіл, після якого майбутнє перестало нас дивувати. Ту точку фазового переходу, після якої події стали виглядати логічними та закономірними.

Але в тому й річ, що такої точки немає. Наші герої та антигерої міняються місцями. Наша реальність заперечує наші вчорашні прогнози. Нам нинішнім нема чого мандрувати в минуле – бо там нам ніхто не повірить.

Цілком можливо, що й зараз ми боїмося не того. Що новини з 2025-го здадуться нам маренням божевільного. Швидше за все, почувши про те, що на нас чекає, ми почнемо сумніватися в розсудливості співрозмовника. Ми будемо прогнози про майбутнє, виходячи з того, що реальність рухається прокладеними рейками. А вона не їздить рейками.

Тому будь-які спроби говорити про детальні довгострокові плани сьогодні виглядають наївно. Ми часто дивимося на реальність, яка нас оточує, і вважаємо, що це і є фінальний агрегатний стан нашої країни. А потім приходять майбутнє та змішує карти.

Наприклад, немає сенсу сьогодні говорити про майбутні вибори. І справа навіть не в тому, що вони можливі лише після війни, а ми не знаємо, коли вона закінчиться. Річ у тім, що війна – це анестезія суспільству. Саме вона дарує нам ту однотайність, яку ми бачимо у соціопитуваннях. Щойно війна закінчиться, ми знову поринемо у звичну багатоголосицю та суперечки. Повоєнне суспільство буде так само несхоже на суспільство воєнного часу, як нинішня Україна несхожа на довоєнну.

Нам важко передбачити лінії майбутніх розколів. Тому що вони залежатимуть від сценарію завершення нашої війни. А точніше – від того, чи суспільство сприйматиме закінчення війни як перемогу чи як поразку. У першому випадку на нас чекає колективний єврооптимізм – як прояв солідарності із союзниками, які допомагали нам перемогти. У другому сценарії – ми станемо набагато більш схожими на Угорщину, а аргументи євроскептиків почнуть зводитися до зради Заходу, що не дозволило нам досягти потрібного результату.

Ми не знаємо, як виглядатимуть наші вулиці після війни. Скільки на них буде людей, які відрізнятимуться від нас мовою, кольором шкіри та релігійними переконаннями. Наша депопуляція вимагатиме складних рішень – а будь-яке бажання замкнути кордон для мігрантів супроводжуватиметься стрімким зростанням цін через дефіцит робочої сили. Ми станемо куди менш гомогенними, ніж були 2021-го – і фотографії з майбутнього нас нинішніх теж напевне вразять.

У березні 2022-го ми готові були вважати перемогою у війні вихід на кордони 23 лютого. Сьогодні не готові погоджуватись на менше, ніж кордони 91-го року. Під час боїв за Бахмут ми вважали «Ваґнер» найбільш боєздатною частиною окупаційної армії. А у червні 23-го стежили за тим, як ці найманці збивають російські гелікоптери та йдуть на Москву. Перемога правих популістів у Італії в жовтні 22-го сприймалася нами як тріумф прибічників Путіна. А потім ми виявили, що Рим перетворився на одного з основних адвокатів військової допомоги Україні.

У наших підручниках історії ми, звісно, зв'яжемо точки А з точками Б за допомогою прямих ліній. Заднім числом вирівнюємо траєкторії, вигадаємо пояснення, підготуємо логічні формули. Стовп – це добре відредагована ялина, а тому всі отримують несуперечливі біографії та передбачувані мотивації.

Але поки доведеться визнати, що наша здатність будувати прогнози неабияк кульгає. Обставини не статичні, люди змінюються, випадковості руйнують плани. Нам простіше вірити в існування закулісних ляльководів та непорушних сценаріїв – бо інакше доведеться звикати до думки, що світом правлять ще й «чорні лебеді».

Якщо вам здається, що ви знаєте майбутнє – найімовірніше, вам здається.

Павло Казарін, для «УП»

ПОМЕР ДИСИДЕНТ ЄВГЕН ПРОНЮК

21.08.2023 р.

Євген Пронюк відійшов у вічність у віці 86 років. Про це повідомив Олесь Шевченко.

«Рано-вранці 21 серпня 2023 року покинув нас назовсім наш колега, перший голова Всеукраїнського товариства політв'язнів та репресованих, багатолітній в'язень кучинського сумновідомого лагера 36, філософ, член проводу Української Гельсінської Спілки, народний депутат України другого скликання, Герой України Євген Пронюк», – написав Олесь Шевченко.

Народився 26 вересня 1936, с. Хом'яківка на Івано-Франківщині в сім'ї коваля Василя, учасника підпілля ОУН-УПА.

Впродовж 1957–1962 років навчався на філософському факультеті Київського державного університету ім. Т. Шевченка.

З 1962 року працював науковим співробітником Інституту філософії АН УРСР.

1964 року написав для самвидаву статтю «Стан і завдання Українського визвольного руху», пізніше вилучену КДБ при арештах багатьох опозиціонерів у серпні – вересні 1965.

У 1972 році звинувачений у проведенні антирадянської агітації і пропаганди з метою підриву й ослаблення радянської влади, 1973 засуджений Київським обласним судом на 7 років таборів суворого режиму (відбував у Пермській області) і 5 років заслання (заслання відбував у Казахстані). Повністю відбувши термін, у квітні 1984 року повернувся до Києва.

1988 року бере участь у створенні Української Гельсінської Спілки, був членом її виконкому. Того ж року, як член ініціативної групи, створював Український «Меморіал» ім. В. Стуса.

1989 року Пронюк ініціював створення, всупереч заборонам КДБ, нинішнього 40-тисячного Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих, установчі збори якого відбулися в Києві на Львівській площі під небом у червні 1989. З тих пір його незмінний голова. Був серед організаторів Народного Руху України.

1990 року обраний депутатом Київської міської ради, був членом її президії, 1992–1993 – головою демблоку міськради, 1992–1994 завідував сектором міськради з гуманітарних питань.

З 1994 року – народний депутат України 2-го скликання від Тисменицького виборчого округу Івано-Франківської обл.

Вічна пам'ять!

Джерело: «Історична правда»

«НАРОД, ЯКИЙ КЕРУЄТЬСЯ БОЖИМ СЛОВОМ У СВОЄМУ ЖИТТІ, НЕ ЗАБЛУКАЄ НА МАНІВЦЯХ ІСТОРІЇ», – владика Богдан у День Незалежності України

24.08.2023 р.

Сьогодні, всюди, де б'ється українське серце, до неба лине молитва за Україну. Ми молимося за Боже змилювання над нашим народом, над нашою державою, за укріплення і відновлення нашої держави, її міжнародно визнаних кордонів, її права на Богом дану свободу. Ми молимося за збереження життя кожного українця і українки. Ми молимося за відновлення справедливого і тривалого миру в нашій Батьківщині. Такими словами Преосвященний владика Богдан розпочав свою проповідь у День Незалежності України, 24 серпня 2023 року, у катедральному храмі Покрову Пресвятої Богородиці м. Мюнхен.

«Сьогодні ми зібрані тут у цьому домі Божому, щоб занести ці всі наші прохання, які висловлюємо нашими вустами, які носимо в наших серцях перед престіл Всевишнього, благаючи рятунку, захисту і благословення», – сказав єпископ, звертаючись до присутніх у храмі людей.

Розважаючи над текстом Євангелія (Мр.1, 29–35), архиєрей підкреслив те, що через призму сьогоднішнього євангельського уривку ми можемо також краще зрозуміти зміст та історію нашого народу, а в ній – кожного з нас.

«Ісус у спільноті довершує свою місію. Ми теж живемо у цьому світі не як поодинокі особи і реалізуємо наше покликання у спільноті родини, Церкви і народу», – мовив проповідник.

А відтак владика Богдан застановився над трьома словами, які окреслюють зміст життя Ісуса Христа і є трьома його діяннями: слово, служіння і молитва.

«На початку Євангелія сказано, що Ісус вийшов з синагоги. Це було місце, де віруючий люд Старого Завіту, після того, коли вони не могли іти на принесення жертви до Єрусалиму, мав нагоду збиратися разом слухати Слово Боже. Тому всюди по країні поставали синагоги. Ісус Христос

очевидно на початку своєї діяльності іде до синагоги, де пояснює Святе Писання, звіщає благовість спасіння своєму народові. Він розуміє і знає, що у Божому Слові запука спасіння його народу. Тому Він проголошує істину про Боже Царство», – сказав апостольський екзарх, вказуючи на важливість Божого Слова для життя людини.

«Так як батьківські повчання не завжди є приємними на слух для дитини, так і Боже Слово є вимогливим, закликає до праці та до зміни. У кожному слові батька чи матері міститься великий дух любові, бажання добра для своїх дітей. Але більше добра криється у кожному Божому Слові. Навіть, коли воно важке і вимогливе, коли нас до чогось закликає і від нас вимагає, то воно просякнуте безконечною Божою любов'ю, силою і світлом.

**Народ, який керується Божим Словом у своєму житті, не заблукає на манівцях історії.
Наш український народ 1035 років тому обрав Ісуса Христа як свою дорогу, правду і життя.
І він намагається жити Божим Словом.**

Інколи впродовж історії за вірність Божому Слову наш народ платить високу ціну, але не відступає від Божої істини, бо знає і вірить, що Боже Слово є найміцніша основа для побудови свого особистого, родинного, суспільного і державного життя», – пояснив проповідник.

Потім владика Богдан, звертаючи увагу вірних на присутність Ісуса у родинному домі апостола Петра, представив цінність служіння, яке приносить радість і будує спільноту.

«Державу будуємо ми всі і побудова держави відбувається через віднову української родини. Це в родині виростають свідомі, відповідальні, чесні, порядні українці та українки. У родині дитина отримує з молоком матері все, що її творить як громадянина цієї держави.

У родинному домі зароджується покликання до служіння одне одному, коли батьки вчать долати егоїзм і самолюбство та кажуть ділитися тим, що дитина має», – мовив архиєрей.

А потім єпископ пригадав спогад з дитинства, коли його бабуся вчила своїх онуків ділитися яблуками зі сусідами, щоб навчити дітей служити і ділитися, а в тому віднаходити радість.

«Тому Ісус іде до родини, але бачить що у родині є недуга – теща апостола Петра хворіє. Вона є бездіяльна, унерухомлена – лежить прикута до ліжка. Ісус вливає у її життя нову силу і теща почала їм служити.

Ось постава здорової людини – служіння, яке приносить правдиве щастя. Все решта: егоїзм, самолюбство, використання інших в глибині душі приносить гіркоту і розчарування, роздратування і претензії.

Тільки той, хто служить, зазнає правдивої радості і правдивого щастя.

І цього хоче нам Господь, і тому Він кличе наслідувати Його у служінні, бо Він прийшов не щоб Йому служили, але послужити і віддати своє життя за багатьох», – наголосив проповідник.

«Ми сьогодні дякуємо за всіх, хто нам послужив і служить у нашому житті, хто служить для нашої української держави – нашим захисникам, які є військовослужбовцями.

Слово "служба" міститься у покликанні кожної людини. Навіть слово міністр означає "служитель". Інколи вони забувають про це і тому народ страждає, коли немає добрих провідників служителів, які хочуть йому щиро послужити, а не визискують його і грабують. Служіння – зміст життя Ісуса і зміст життя християнина, і кожного чесного, порядного українця та українки», – сказав владика Богдан.

А відтак архиерей відкрив джерело Божественної сили Слова Ісуса – молитву, яка також є джерелом успішності Його служіння.

«І ми сьогодні хочемо молитися за наш народ, за нашу Батьківщину, за її захисників, за всіх поранених, за полонених, за внутрішньо переселених осіб, і за тих, хто в розсіянні на поселеннях перебувають. Молитися за наших вірних, які перебувають під тимчасовою окупацією, за всіх, хто носить у серці українську ідентичність і свідчить про неї перед цілим світом, свідчить, що Україна стоїть. Як каже наш Блаженніший: «Україна бореться, Україна молиться» – і в цьому є джерело існування та кращого буття нашого народу, джерело його відродження і утвердження», – сказав апостольський екзарх.

«Нехай Господь вислухає нашу молитву, нехай скріпить наших захисників, нехай дарує мудрість нашим провідникам. Нехай вилиє олію свого милосердя на наші духовні, душевні і тілесні рани та зцілить їх. Нехай благословить нас усіх своїм небесним миром», – мовив на завершення своєї проповіді владика Богдан.

А після Літургії єпископ разом з духовенством і вірними помолились панахиду за загиблими захисниками України і всіма тими, хто невинно загинув у війні з російськими окупантами.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

«СХИЛЯЄМО ГОЛОВИ ПЕРЕД НАШИМИ ЗАХИСНИКАМИ І ДЯКУЄМО ЇМ», – владика Богдан у День Незалежності України у Мюнхені

24 серпня 2023

24 серпня 2023 року з нагоди Дня Незалежності України у Мюнхені відбувся чисельний святковий мітинг за участі українців і представників уряду Баварії та консулів ряду європейських держав. До участі у святкуванні Дня Незалежності України також був запрошений владика Богдан, апостольський екзарх для українців візантійського обряду у Німеччині та Скандинавії, який очолив молитву за народ України та звернувся до учасників святкового мітингу з промовою.

«Дякуємо сьогодні Богові за дар свободи, за силу духа, за силу молитви, якою наш український народ перемагає зло і темряву, яка прийшла на нашу землю. Ми віримо, що сила Божа обов'язково переможе.

Ми сьогодні стоїмо тут під мирним небом. Воно тут є мирним, бо в Україні його підпирають своїми раменами, а радше сказати силою свого духа наші захисники, перед якими схиляємо голову і дякуємо їм.

Також хочемо подякувати нашим друзям, які не залишилися байдужими до цього страшного горя, що прийшло на нашу землю. Велике спасибі всім націям і народам всього світу, за те, що вони у важку годину не покинули нас, стоять разом з нами і ділять разом з нами не тільки біль, страждання і жалобу, але також нашу віру і надію в перемогу, а також і на тривалий справедливий мир.

Люди, опановані злом приносять війни, але Бог дарує нам свій мир у відкриті, щирі, люблячі серця. Пам'ятаймо, любов перемагає всяке зло і всяку темряву. Світло правди переможе! Тримаймося Бога, тримаймося віри, живімо у правді і любові. А тоді нехай кожен з нас молитвою і працею наближає єдину для всіх перемогу», – мовив архиерей.

Джерело: ukrainische-kirche.eu

21-річна Валерія допомагає своєму 24-річному нареченому Владу Щценку, який втратив зір у бою з російськими окупантами, розписатися в документах під час їхнього вінчання у Києві
Світлина: Libkos / AP //

СПАСИ МЕНЕ, БО Я ЗАПОВІДЕЙ ТВОЇХ ШУКАЮ...

Очі мої знемоглися за твоїм словом, кажучи: Коли мене потішиш?

Бо я став, мов бурдюк у димі, але установ твоїх не забуваю.

Скільки його, того віку, у слуги твого? Коли ти над гонителями моїми суд учиниш?

На мене яму викопали горді, а це не за законом твоїм.

Усі твої веління – правда; мене незаслужено гонять, подай мені допомогу!

Вони мене ледве зо світу не зігнали, та заповідей твоїх я не покинув.

Живи мене за твоєю ласкою – я пильнуватиму свідоцтво уст твоїх.

Повіки, Господи, слово твоє твердо стоїть на небі.

Від роду й до роду твоя правда. Ти укріпив землю, і вона стоїть твердо.

За твоїми присудами усе стоїть сьогодні, усе бо тобі служить.

Якби закон твій та не був відрадою моєю, я був би вже загинув у моїм горі.

Повіки заповідей твоїх я не забуду, бо ними мене оживляєш.

Твій я: спаси мене, бо я заповідей твоїх шукаю.

(Псалом 118, фрагмент)

Продовження, на жаль, буде...

Автор: Александер Малаховський

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München
Inhaber, Herausgeber und Verleger:
Apostolische Exarchie für katholische
Ukrainer in Deutschland und
Skandinavien D-81629 Postfach 86 02 69

Погляди авторів не завжди
відповідають поглядам редакції.
Редакція в потребі скорочує і мовно
виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.
Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur:
Bohdan Pidlisetsky

Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@ukrainische-kirche.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de
Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto:
Apostolische Exarchie

LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF 1 M 0 5

[Повернутися до змісту.](#) ▲